

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

5388-5390

059

S-83

9462

9. 2628-57

055
Գ Ի Տ Ա Կ

այլ

1891 Տարւոյ

Գ Ր Ե Ց

Գ. Կ. ՓԷՇՏԻՄԱՆՃԵԱՆ

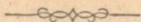
Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագր. Մարգարեան

—
4382

Դ Ի Տ Ա Կ

1891 Տ Ա Ր Ի Ո Յ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

1 — Տ. ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Ամսական օր :

Բազմոսեան ուխտին միաբանք
Նոր Տարւոյ առթիւ փողոցներու
մէջ հրասպարակային ճգնութիւն-
ներ կը կատարեն, մէկ պատէն
միւսին կը զարնուին, գլուխնին
կը պատռեն, տիղմերու մէջ կը
թաւալին :

Ազգականք, բարեկամք եւ

այցեք արտք իրարու նոր Տարի
կը մաղթեն :

9—17 Յուևուար

Օգը երեսը թթուեցուց :

Կ'անձրեւէ :

Բժիշկ մը վարդապետ ձեռ-
նադրուելով վանք մը կը քաշուի :

Ուրիշ բժիշկ մ'ալ տան միջ-
նորդ կըլլայ :

18 — 21 Յուևուար

Ցուրտն սկսաւ կծել :

Կը ձիւնէ :

Ածխավաճառք անսպասու մ ու-
րախութեամբ ձեան գալուստը
կողջունեն եւ ցնծութեան տօն
կը կատարեն :

Աստուած շատ քաշել չը տայ :

22 — 31 Յուլուար

Ձիւնեղէն սլաստառով ծածկուած է երկիրը, հիւսիւսային հողմը ուժգնութեամբ կը փչէ :

Քանի մը բժիշկներու նախաձեռնութեամբ յանձնաժողով մը կը կազմուի, տօնելու համար Քօրսէն հնարողին յիսնամեայ յօբէլեանը :

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

1 — 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

Յուրաքանչէր կը շարունակէ, բայց ո՛չ ածխավաճառները գոհ ընելու աստիճան :

Լրագրասպետ մը կը մեռնի :

Հանգուցելոյն պաշտօնակիցները վարպետ անդրիագործ մը կը փնտռեն, վրան փառաւոր շիրիմ մը կանգնել տալու համար :

8 — 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

Յուրտն զգալի կերպիւ մեղմացաւ :

Ածխավաճառ տեարց սրտին ճրագը մարեցաւ :

Նաւապետ մը նաւուն կառավարութիւնը ճամբան ղեկավարին յանձնելով՝ ինք ցամաք կելնէ, ղեկավարն ալ քիչ յետոյ նաւն անոր ետեւէն ցամաք կը հանէ :

Վարպետ կտաւագործ մը վարձարանի մը տեսուչ կըլլայ :

15 — 22 Փետրուար

Խառնակ օդ :

Ալեկոծութիւն :

Նոր հարս մը էրկանը անունին չը հաւնելուն համար կը ձգէ մօրը տունը կը փախչի :

Կը լսէք կնքահայրներ :

22 — 29 Փետրուար

Անձրեւաբեր հողմունք :

Կին մը տան մլուկներն ու

լուերը ջնջելու մտօք պատշգամէն
Մարտ կը նետէ, սափօրը խեղճ
գիւղացիի մը գանկը կը խորտակէ
ուղեղը կը պարսլէ :

Մեծատուն մը մեռէր է, թա-
ղելու կը տանին նմանը քիչ տես-
նուած մեծ հանդիսիւ :

ՄԱՐՏ

---

1 — 9 Մարտ

Երկինքը գեղեցիկ է եւ գարնանային արեւը զայն կը լուսաւորէ :

Եթէ փռնգտաք, չըլլայ երբէք Մարտը հանեցի ըսելով հագուստնիդ թեթեւցնէք :

Հարուստ մարդ մը ծանր հիւանդանալով կտակը կը պատրաստէ եւ երբոր կապաքինի շինած գտակը գլուխը կանցընէ :

Բարով վայելէ :

9 — 16 Մարտ

Ամպամած եւ ցուրտ :

Չիւն եւ փուք . . . :

Տեսէք ինչ'պէս կը մռնչէ ձմեռը
օրհասական առիւծի մը նման,
կարծես կը դժուարի գարնան
տեղի տալու :

Տեղ մը սքանչելի հնուժիւններ
կը գտնուին :

Պառաւ կին մը գիշեր մը երա-
զին մէջ հարսին գլխուն մազերը
փետտելով, իրապէս վերմակն ու
գլխուն բարձը կը բզբատ :

16 — 22 Մարտ

Խառնակ Օդ :

Պճնասէր կին մը ոտքն իր բուն
ծաւալին մէկ չորրորդը ցոյց տա-
լու համար նեղ կոշիկ հագնելով՝
մատերէն մէկուն վրայ կոշտ կը
գոյացընէ :

Բժիշկներ կուգան, նախ կոշտը

կը կտրեն որ վէրք բացուի հօն,
յետոյ մատը կը կտրեն, հուսկ
ապա ոտքը կը սղոցէն եւ Գե-
րեզման կուղարկեն:

22 — 31 Մաս

Արեւը վճիտ երկնից վրայ կը
փայլի եւ իր ջերմութիւնը կը
տարածէ ամենուրեք:

Հրապարակագիր մը մէկդի կը
նետէ գրիչը եւ ձեռք կ'առնէ բրիչը:

Փորձ վարժապետաց սովը տա-
կաւ զգալի կը լինի:

ԱՊՐԻԼ

1—8 Ապրիլ

Պարզ եւ ցուրտ :

Այսօր կարգ մը մարդիկ զիրար խաբելու խաբխորբելու համար զանազան հնարքներ կը խորհին եւ կը ջանան զիրար գերազանցել :

Մրցումն այս մասին այն աստիճան յառաջ կերթայ, որ շատ տեղ կատակը կռուի կը փոխուի, գըլուխ կը պատուի :

9 — 14 Ապրիլ

Երկնից կամարը թուխ ամպերով ծածկուած է, որոտման ձայներ անձրեւ կաւետեն :

Մեծահռչակ բանաստեղծ մը
ճոխ յանքեր գտնելու համար
ճակատն այնքան կը շփէ որ կը
մաշէ զայն :

Բժիշկ մը քօնսիւլթասիօնի մէջ
խօսքին թելը կորսնցնելով, Ասկ-
լէպոսին կով մը զոհ կը մատու-
ցանէ :

15 — 21 Ապրիլ

Ահա սպասուած անձրեւը :

Առեւտուրներուն վիճակը Գո-
հացուցիչ լինելէ հեռի չէ :

Վարսլետ ատամնաբոյժ մը մար-
դու մը ցաւած ակռան հանելու
մեծ ճարտարութեամբ ծնօտը
տեղէն կը հանէ :

22 — 30 Ապրիլ

Պարզ եղանակ ,

Կանայք մեծ փութով Մայիս
ամսեան նորածեւութեան կը
սլաւորաստուին :

Մեծ վաճառական մը սնանկա-
ցաւ :

Բժիշկ մը ծննդաբերութեան
երկունց մէջ տառապող աղքատիկ
կնոջ մը՝ կանխիկ տասն ոսկի չա-
ռած , այցելել չուզելուն համար
փառաւոր ծեծ կուտէ :

Միաբերան ասասցուք « անուշ-
ներ ըլլայ » :

ՄԱՅԻՍ

---

1 — 8 Մայիս

Ախորժեւի աւուրք :

Գիւղագնացութեան Անհրաժեշտ
հարկը շատ տուներու մէջ կուտոյ
տեղի կուտայ :

Շոգեկառք ըլլալէն ետքը ոտ-
քով քալելն ի՞նչ ըսել է :

8 — 14 Մայիս

Պարզ եւ ջերմ :

Հեռաւոր ծովու մը մէջ կղզի
մը կը բարձրանայ, ուրիշ տեղ մ'ալ
ծովը տեղի կուտայ ցամաքին :

Ապահովագրական ընկերու-

Թիւն մը սնանկութիւն կը հրատարակէ :

Գարեջուրի եւ օղիի տակառներու մէջ խեղդուողներ կը գըտնուին :

15 — 20 Մայիս

Օդոց պայծառութեան խօսք չ'կայ բացի շնորհակալութենէ :

Մեռած կարծուած կին մը ճամբան յարութիւն առնելով՝ կեղնէ դադաղին մէջ կը նստի :

Այրն իմանալով այս բանը, անմխիթար կոխբայ կողակցին վերակենդանութիւնը :

21 — 28 — 31 Մայիս

Ախորժեւի աւուրք:

Բանագող խմբագիր մը մեծա-

ծաւալ թերթի մը երկար և քնա-
բեր յօդուածները ծայրէ ի ծայր
կարդալու կը դատապարտուի :

Կին մը հինգ աղջիկ զաւակ
մէկէն կը ծնի :

76 28-57

ՅՈՒՆԻՍ

---

1 — 8 ՅուՆիս

Պարզ Օդ :

Պառաւ կին մը գիշեր ատեն շան
մը ոռնալը լսելով, կը յանձնա-
րարէ իւր մէկ աղջկան հողաթափ-
ներն հակառակ կողմը դարձնել :

Նստարավաճառ մը մգլած նստա-
րեղէնները յաճախորդի մը վաճա-
ռած սահուն օձիկը ձեռք կու-
տայ եւ ծանր տուգանաց կը
դատապարտուի ի վնաս իւր յա-
ճախորդաց :

9 — 12 ՅուՆիս

Ախորժեղի Օդ :

Լուերն ու մլուկները գլուխ կը վերցնեն :

Կարգ մը կանայք գիւղագնացութեան առթիւ էրիկներնուն դէմ դրօշակ կը սլարզեն :

Կին մը գիշեր տտեն երկնակամարին վրայ փայլող լուսնին մօտ աստղ մը տեսնելով տունն ասլահովագրել կուտայ :

13 — 19 Յունիո

Ջերմ եւ սլարզ :

Երկու նաւապետ մրցման ելնելով, մին զմիւր նաւովն հանդերձ ծովու յատակը կիջեցնէ :

Մանկամարդ կին մը կարտաքսէ տունէն էրիկը որ չէր ուզէր Էնթերի շաշարը՝ Սեթրի քանդաշօնի փոխել :

20 — 27 — 30 Յուսիս

Օգը տաք է :

Շատ ամուսիններու մէջ սլա-
ղութիւն կը տիրէ :

Կնաթողութիւններ աեղի կու-
նենան :

Վարպետ սափրիչ մը մարդու
մը մազերը կտրելու տեղ ախանջ-
ները կը կտրէ :

Առատութիւն ստղոց, զգու-
շացէ՛ք շատ ուտելէ, շատ խօսելէ :

ՅՈՒԼԻՍ

---

1 — 8 Յուլիս

Օգին տաքութիւնը միեւնոյնէ :

Հիսուկրատի ուսումնաւարտ
աշակերտ մը կը յայտարարէ ի-
րեն գիմող հիւանդները խնամել
եւ քիչ օրուան մէջ մեռցնել :

Ուրիշ նորընծայ բժիշկ մ'ալ
հիւանդ չեղողները գերեզման
ուղարկելու մասնագիտութիւն
ունենալը կը յայտարարէ :

8 — 12 Յուլիս

Տօթաքին եղանակ :

Մեծահոջակ փաստարան մը
հրապարակի վրայ վարկը կորսն-

ցնելուն ասպարէզէն կծիկը կը դնէ,
հնակարկատ կըլլայ :

Ուրիշ նորընծայ փաստարան
մ'ալ իւր յուսացածին չափ գործ
չըկրնալ տեսնելուն, սրտնեղու-
թէնէն տակառ մը գինին փորը
կը լեցնէ եւ քանի մը ժամէն
սլորտէն կը ճաթի :

12 — 19 Յուլիս

Պարզ եւ ջերմ :

Ծովու բաղնեպանք ստակ դնե-
լու տեղ չեն գտներ :

Երկրաշարժի մի քան թեթեւ
ցնցումներ զգալի կը լինին հե-
ռաւոր քաղաքներու մէջ :

Կին մը գինով էրիկը տանը
առջեւէն հեռացնել ուզելով կուժ
մը ջուրը պատուհանէն գլուխն
ի վար կանցընէ :

20 — 27 — 31 Յուլիս

Ախորժեկի աւուրք :

Ճարտարապետ մը շէնքի մը
բարձրութենէն վար կը գլորի ,
բարեբաղդարար կատուի պէս չորս
ոտքի վրայ իյնալուն մէկ տեղը չի
վնասուիր :

Անհամար դրամի տէր կծծի
մարդ մը կը մեռնի անժառանգ :

ՕԳՈՍՏՈՍ

---

1 — 9 Օգոստոս

Պարզ եւ պայծառ :

Ծովու վրայ նաւային արկածներ տեղի կունենան, բարեբաղդաբար առանց մեծ վնասու եւ առանց մարդու կորստեան :

Նորընծայ խմբագիր մը ընթերցող չը գտնելուն եկած ճամբէն ետ կը դառնայ :

Կանխիկ վճարող բաժանորդները՝ ետեւէն նայած կը մնան :

10 — 17 Օգոստոս

Զովութիւնը տակաւ զգալի՞լը լինի, զգուշացէ՛ք առաւօտ եւ

երեկոյ թեթեւ հագուստներով
բաց օդեայ տեղեր շրջելէ :

Տեղ մը հանգային ջրոյ աղ-
բիւր մը կը գտնուի :

Բժիշկները այդ ջրոյն օգտա-
կարութիւնը կը հաստատեն :

Կանայք աշնան նորածեւու-
թեան կը պատրաստուին :

18 — 25 Օգոստոս

Անճրեւաբեր հողմունք :

Երեկոյթի մէջ եօթանասուն
գարուններ տեանող մարդ մը ,
մանկամարդ գեղուհւոյ մը սէր
յայտներու ոճիրը գործելուն հա-
մար հրապարակաւ աչքը օգկա
ըլլալու կը դատապարտուի :

Կեսուր մը յաջողելով վերջապէս
հարսն էրկանը ծեծել տալ զգա-

ցած ուրախութենէն խելքը կը
թռցնէ :

25 — 31 Օգոստոս

Կանծրեւէ :

Հարսանեաց հանդիսի մը մէջ
դեռ զոյգ ամուք գլուխ գլխի
չը տուած փեսայն արդէն առած
դրամ օժիտէն զատ 1000 ոսկւոյ
հարկես դումար մը եւս կը պահան-
ջէ աղջկան հօրմէն, հակառակ
պարագային փախուսա տալու
սպառնալեօք :

Հարսին հայրը նամուռս պէշասի
ըսելով փեսայն կը գոհացընէ :

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

---

1 — 8 Սեպտեմբեր

Ախորժեկի օդ :

Գեղջուկ մը իւր նախաճաշին սլանիրը գողցող ագռաւն յաջողելով բռնել՝ ու վանդակի մը մէջ բանաել, իբրեւ քաջ որսորդ անտառը կերթայ առիւծ որսալու :

Մեծահարուստ մարդ մը, չափազանց փառասէր, իւր յուղարկաւորութեան հանդէսն ի կենդանութեան կատարել կուտայ, այդ յետին փառքն եւս անձամբ վայելելու համար :

9 — 11 Սեպտեմբեր

Մուկեր մուտ գտած ըլլալով վարժարանի մը մէջ, հոգաբարձութիւնը կորոչէ որսորդ կատու մը վարժեցնել հոն :

Ածխավաճառք մեծ փութով իրենց մթերանոցները կը լեցընեն . բժիշկները դարտակ գրպաննին լեցնել կերազեն, կանայք աշնան նորաձեւութեան համեմատ հագուած շքուած պտըտելու տեղ կը փնտռեն :

11 — 32 Սեպտեմբեր

Պարզ մերթ անձրեւ :

Նշանաւոր հեղինակ մը գիտական յօդուածի մը մէջ իւր սափրիչին վայելուչ ձեւով մազ չկրնալ կտրելն կը պատմէ եւ կը խնդրէ

ընթերցողներէն որ իրեն ուրիշ մը
ներկայացընեն :

22—30 Սեպտեմբեր

Մերթ անձրեւ մերթ արեւ :

Մուրացիկ մը բարեգործական
հաստատութեան մը կարեւոր
գումար մը կը նուիրէ :

Լրաթերթք սոյն նուիրատու-
թեան նկատմամբ Չաքարէական
լռութիւն կը պահեն :

Կառախմբի մը մեքենավարը
ճամբան առագաստ կը սլարզէ :

Պատկերահան մը խնդրոյ մը
առթիւ իւր քեռայրը մենամար-
տութեան կը հրաւիրէ :

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

1—8 Հոկտեմբեր

Պարզ եղանակ :

Թարգմանիչ մը իր չգիտցած
լեզուէն խիստ հետաքրքրաշարժ
վիպասանութիւն մը կ'սկսի թարգ-
մանել :

Կանայք խիստ նեղ շրջագգեստ-
ներ հագած ըլլալնուն համար չեն
կրնար քալել :

Գիւղագնացու թեան առթիւ
սնանկացողներ կը գտնուին :

9 — 16 Հոկտեմբեր

Խառնակ օդ :

Կանայք գլուխնին կտակ կը դնեն
ըստ նորաձեւութեան :

Աղջիկտեսի սովորութիւնը բո-
ւորովին կը վերնայ :

Մարդ մը ձմրան համար քանի
մը հազար օխայ ածուխ քնելով,
մէջէն ելած քարովը քարուկիր
պզտիկ տուն մը կը շինէ :

17 — 23 Հոկտեմբեր

Հողմունք եւ անձրեւ :

Չորս մեթր լայնութեամբ մէջք
ունեցող օրիորդ մը իր մէջքը մէկ
մեթր լայնութին ունեցող քօրսէի
մէջ սղմեցնելու փորձ կը փորձէ եւ
կը յաջողի :

Այս ամսուն վերջեր հով մը պի-
տի ելնէ, ուժքին հով մը, որ
կանանց եւ օրիորդաց լայնեզր
գլխարկները օղին մէջ պիտի

Թոցնէ եւ մազենուն ձեւը պիտի
աւրէ :

Վերջին նորածեւու թեան համե-
մատ գլուխնին կըտակ դնող կա-
նայք այս սլաւոու հասէն զերծ պիտի
մնան :

22 — 31 Հոկտեմբեր

Խառնակ օդ :

Բժիշկ մը դեղագործի մը հետ
կընկերանայ անոր անվաճառ դե-
ղերը սպառելու համար :

Չափազանց շատակեր մարդ մը
ուրիշ շատակեր մարդու մը հետ
մրցման կեղնէ :

Մրցումն հրասպարակաւ տեղի
կունենայ :

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

---

1 — 8 Նոյեմբեր

Հողմային պարզութիւն :

Ծովու վրայ գտնուողները ցամաքի վրայ գտնուողներուն երանի կուտան :

Մարդ մը կարգուած օրը , կընկանը հետ պայմանագրութիւն կը կնքէ , տարին 12 ամիս զայն պարահանդէս տանելու համար :

Տեարք հացագործք հացի նկանակներուն մէջ մէկ մէկ կտոր ածուխ կը դնեն :

8 — 16 Նոյեմբեր

Անձրեւաբեր հողմունք :

Մսավաճառներուն մօտ երթա-

լու համար, վիճակահանութեան մը առաջին պարգեւը վաստկած ըլլալու է :

Հողմացոյցի հարկ չ'կայ ածխա-վաճառներուն նայեցէ՛ք, երեւոյնն որ կողմը դարձուցեր են, այն կողմէն հովը կը փչէ :

16 — 21 Նոյեմբեր

Խառնակ օդ :

Նախանձոտ էրիկ մը, պարահան-դիսի մէջ իւր կնոջ ուրիշի մը հետ խօսիլը տեսնելով՝ կիյնայ կը մարի :

Հոն գտնուողները մարդասիրաբար վրան քանի մը խոյա ջուր կը թափեն, բայց խելքը գլուխը չի գար :

Մարդ բաղդին մէկ բարեյաջող բերումին հարստանալով բարեկամաց բարեւ տալը կը դադրեցնէ :

22 — 31 Նայեմքեք

Օգը միշտ խառնակ է :

Ծառերը կմախք դարձան, ցուրտըն զգալի կը լինի :

Տուներու վրայ մէկ երկու պճեղ սխառր, քանի մը կապուտ ու լունք եւ հին հողաթափ մը կախելու սովորու թիւնը հետզհետէ կընդհանրանայ :

Այս բանը ապահովադրական ընկերու թեանց մտահոգու թիւն կը պատճառէ :

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

---

1 — 7 Դեկտեմբեր

Անձրեւ եւ հողմ :

Մարդ մը պարահանդիսի ծախուց դիմադրելու կարող ըլլալու համար, սուղ աժան սուներ կը ծախէ կնոջը խորհրդով :

Նշանաւոր գրագէտ մը վառարանին քով կձկտած ֆրոնիզներ կը պատրաստէ, կրթական հաստկոճղեր կը կտարատէ :

7 — 14 Դեկտեմբեր

Ցրտաշունչ հողմունք եւ ձիւն :
Ծեծուած խահվէ վաճառողները մէջը հարիւրին ութսուն լուրիա խառնելուն համար, լուրիային գինը վրայ կը դնէ :

Քորսէի ողբալի զոհեր կը գըտնուին ։

Մայրե՛ր , մայրե՛ր , եթէ ձեր զաւակաց ծաղիկ հասակի մէջ թառամիլը չէք ուզեր , մէջքերնին քորսէով սեղմելու մի վարժեցնէք ։

Տէսէք սա խեղճ կիներ , ինչպէ՛ս կողբայ , ինչպէ՛ս ձեռները գլխուն կը զարնէ , յուսահատ , ինկած մէկ հատիկ զաւկին անկենդան մարմնոյն վրայ զոր հալեցուցած է Քորսէի ։

14 — 21 Դեկտեմբեր

Չիւնախառն անձրեւ ։

Գրագէտ երիտասարդ մը նոր տարւոյ առթիւ իր նշանածին շնորհաւորական նամակ մը գրելու համար հակ մը թուղթ կը գնէ ։

Աստուած կարողութիւն տայ , գիւրին բան չէ ։

Թրաքսիան վերցնել կուզեն ,
այս բանին աղջիկ զաւկի տէր մայ-
րեր մասնաւոր դաշնադրութիւն
մը կնքած են իրենց մէջ :

22 — 31 Դեկտեմբեր

Հողմունք եւ անձրեւ :

Մեծ եւ փոքր վաճառականք
առ հասարակ գլուխ քերելու ժա-
մանակ չունին , մեծ փութով
հաշուեկշիռնին կը սլատրաստեն :

Մեծ քանակութեամբ մրդեղէն
եւ շատ մը հին գրքեր կ'սպառին :

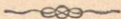
Հարուստ մարդ մը աղքատիկ
տղայոց մէյմէկ ձեռք հաղուստ
կը շինէ :

Սպրին ասանկ ողորմած հա-
րուստները :

Մնաք բարեաւ :

Տեսնուինք կրկին 1892 ին :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Արշալոյսէն առաջ մարդուն մէ-
կը դրացւոյն տունը կը զարնէ
ըսելով :

— Բարեկամ, կը քնանամ կոր :

— Գործը գիտէ, կըսէ ներսէն
դրացին, ի՞նչ կուզէս, ի՞նչ կուզէս :

— Տասը ֆրանք փոխ տայիր
ինձի :

— Կը քնանամ կոր, բարեկամ
կը պատասխանէ մարդը ներսէն :

Դքսին մէկը օր մը վերսայլի
մէջ հսկայ հասակաւ կին մը տես-
նելով՝ քովիներուն հարցուց .

— Ո՞վ է այս կինը .

— Գիւղացի մ'է պատասխանեցին իրեն :

— Գիւղ մ'է ըսէք ըսաւ . դուքսը :

Ժողովի մը անդամներէն մի՞նքնացած էր :

Նախագահը ձայներ հաւաքելու միջոցին սոյն անդամին ալ կարծիքը խնդրեցին , առի աչերը շփելով « կախեն , կախեն » պատասխանեց : « բայց խօսքը խոտի վրայ է » ըսին իրեն . « անանկ է նէ հնձեն » ըսաւ եւ նորէն քնացաւ :

Կին մը օր մը իր էրկանը հետեւեալ նամակը կը գրէ : « Քեզ նամակ կը գրեմ՝ վասն զի ընելիք գործ մը չունիմ . եւ կը վերջացնեմ վասն զի ըսելիք խօսք չունիմ : »

Մանկամարդ կին մը իր ամուսնոյն մահուանը վրայ լալով արտասուած հեղեղներ կը թափէր : Երբ զինքը մխիթարել ուզեցին . — ո՛չ ըսաւ թող տուէք ոյ լամ կըրցածիս չափ . վասն զի միայն այս օր սլիախ լամ, մէյ մ'ալ միտքս բնաւ գալիք չունի :

Լուի Ժե. առտու մը սլալատականի մը հարցուց թէ քանի՞ զաւակ ունէր :

— Չորս , տէր արքայ , սլատասխանեց սլալատականը :

Թագաւորը ցերեկն ալ երկու անգամ հետը խօսելու առիթ ունենալով՝ դարձեալ միեւնոյն հարցումն ըրաւ իրեն :

— Պարոն քանի՞ զաւակ ունիք :

— Չորս , տէր արքայ , ըսաւ սլալատականը :

վերջապէս իրիկունքը խաղի ժամանակ երբ թագաւորը նորէն իրեն հարցուց :

— Պարոն քանի՞ զաւակ ունիք :

Այս անգամ սլալատականք պատասխանեց, « վեց, Տէր արքայ » :

— Ի՛նչ, ըսաւ թագաւորը, բայց կարծեմ առաջ չորս ըսած էիք :

— Շիտակը, տէր արքայ, վախցայ որ եթէ միշտ միեւնոյն պատասխանը տամ կը բարկանաք :

Ազնուական մը օր մը շատ նեղը մնացած ըլլալով, սեղանաւորի մը կերթայ եւ կըսէ անոր :

« Պարոն, շատ պիտի զարմանաք, թէ ի՞նչպէս՝ զձեզ ճանաչելու պատիւը չունենալովս հանդերձ՝

եկած եմ ձեռնէ խնդրելու որ 100
ոսկի փոխ տաք ինձի :

— Դուք աւելի եւս պիտի զար-
մանաք թէ ինչպէս , զձեզ ճանչնա-
լու պատիւը շունենալովս հանդերձ
պահանջած գումարնիդ փոխ տամ
ձեզ :

* * *

Օր մը երբ ճարտասանութեան
դասատու մը Դիւրէնի մահուան
վրայ ատենախօսութիւն կընէր ,
աշակերտներէն մին շատ հաւնելով
ըսաւ ընկերոջը :

— Պարոն՝ , ե՞րբ դուք պիտի
կարենաք ասանկ ճառ մը ըսել :

— Երբոր դուք ալ Դիւրէն մը
ըլլաք , պատասխանեց միւսը :

* * *

Կը հաւատա՞ք , պարոն՝ , կըսէր
պզտիկ կին մը գինեմօլի մը , եթէ

ըսեմ որ տասը տարի է ի վեր այրի եմ՝ բնաւ օր մը մտքէս անգամ անցած չէ կարգուիլ :

— Կը հաւատամք, տիկին, պատասխանեց գինեմուրը, եթէ ձեզի ըսեմ թէ՛ ինքզինքս գիտնալէս ի վեր է որ ծարաւ ըսուած բանը մտքէս անգամ անցած չէ :

* * *

Չուարճախօս մարդ մը օր մը Լորտի մը տուն ճաշելու գացած ըլլալով, տան տէրը ճաշելէն ետքը խիստ պզտիկ շիշ մը ընտիր գինի հրամցուց՝ որուն աղէկութիւնը եւ մանաւանդ հնութիւնը միշտ կը գովէր :

— Ըսէ՛ նայիմ, ինչպէ՞ս կը գըտնաք իմ պզտիկ շիշս, ըսաւ, իրեն Լորտը :

— Շիտակը, միլորտ, պատաս-

խանեց միւսը, տարիքին նայելով
չատ պզտիկ է :

* * *

Զօրապետ մը դերասանուհի մը
կը յանդիմանէր շապիկի պէս
չարաթը անգամ մը սիրահար
փոխելուն համար :

— Ինչ ընեմ, պարոն, ըսաւ
դերասանուհին, արդի երիտա-
սարդները սեխի կը նմանին, աղէ-
կը գտնելու համար յիսուն հատը
աչքէ անցնելու է :

* * *

Ֆրանսուա Ս. ի գրապահը հըռ-
չակաւորն Տիւվալ՝ ուսումնական
ի՛նչ բան որ հարցուէր իրեն, շատ
անգամ չեմ գիտեր կը պատաս-
խանէր :

« Բայց՝ ըսաւ, օր մը իրեն՝ տը-

գէտին մէկը, թագաւորը քեզի ա-
նորհամար ամսական կուտայ որ
գիտնաս :

Իմ գիտցածիս համար ամսական
կուտայ ինձի պատասխանեց գիտ-
նականը պարկեշտութեամբ . եթէ
չգիտցածներուս համար տար ,
տէրութեան բոլոր գանձերն ալ
չպիտի բաւէր :

* * *

Ֆրանքո-Գերմանական պատե-
րազմին ժամանակ Բրուսիացի վի-
րաբոյժ մը ֆրանսական դեղարան
մը մտնելով տզրուկ կը փնտռէ ,
եւ որովհետեւ տզրուկին Գաղ-
ղիերէնը չէր գիտեր, սլարոն, կըսէ
ունի՞ք արդեօք արիւն ծծող
փոքրեկ սեւ կենդանիներէն :

— Հասկըցայ, կը պատասխանէ
դեղավաճառը, լու է ձեր փնտը-
ռածը, որմէ մեր քով չիկայ :

Մարդուն մէկը իր բարեկամ-
ներէն մէկուն մեծ դումար մը փոխ
տուած էր : Ասիկայ երկայն ատեն
իր սարսաքը չը հատուցանելով
կը նայէր որ որչափ կարելի է
իրմէ փախչի : Բայց օր մը դէպքը
անանկ բերու որ երկուքը դիմացէ
դիմաց եկան : Փոխատուն մէկէն
կեցիր ըսաւ ու ձեռքէն բռնեց
ըսելով, շո՛ւտ՝ դարձուր ինձի
ստակս եւ կամ բարեկամս :

* * *

Աղքատ ուսանողին մէկը, որն
որ շատ բաղձանք ունէր սրինգ
սովրելու, վարպետի մը երթալով
հարցուց թէ ամեն մէկ դասա-
ռութեան համար ինչ՞ կը պահան-
ջէ :

Առջի ամսուան համար ըսաւ
վարպետը, 50 ֆրանգ, իսկ երկ-
րորդ ամսուան համար 25 ֆրանգ :

Լաւ է, լաւ, ըսաւ ուսանողը, թէ
որ կը հաճիս՝ անմիջապէս եր-
կրորդ ամսուան սկիզբը դասի
սկսինք :

* * *

Տէր մը ծառան կանչելով ըսաւ
իրեն. « աս ինչ՞ է, բերած ձեռնո-
ցիդ երկուքն ալ աջ ձեռքի են,
աս չի յարմարիր : Ծառան դնաց
եկաւ ու ըսաւ, Տէր, մէկալ եր-
կուքն ալ չեն յարմարիր, վասնզի
անոնց երկուքն ալ ձախ ձեռքի
են, »

* * *

Ագահ մը աղքատի մը աւելցած
կերակրոյ կտոր մը տուաւ. աղքա-
տը նոյնը առաւ ու հոն սեղանին
վրայ եղած լրագիր մը քաշեց
հետը առաւ որպէս զի առածը
մէջը փաթ թէ : Ի՞նչ կ'ընես սօսաց
ագահը, դեռ չեմ կարդացած :

Բան չկայ ըսաւ աղքատը, երբոր
դուն մէկու մը բան մը կուտասա,
լրագրի մէջ դնելու բան է:

* * *

Չուարճալի ընկերութեան մը
մէջ խնդիր ծագեցաւ թէ ինչո՞ւ
համար կանայք մօրուք չունին:
Ասոր մեկնութիւնը դիւրին է,
ըսաւ մէկը, ո՞վ պիտի զիրենք
ածիլէր, որովհետեւ բերաննին
րոպէ մ'անգամ հանդարտ չեն
կրնար բռնել:

* * *

Վարժապետ մը աշակերտին
կ'ըսէր, Սա'րգիս, միտ դիր՝ թէ
որ հարցաքննութեան ատեն
վերատեսուչը քեզի հարցնելու
ըլլայ թէ՛ զքեզ ո՞վ ստեղծեց,
պատասխան պիտի տաս թէ Աստ-

ուած : Բայց հարցաքննութեան
ատեն վերատեսուչը սխալմամբ
ուրիշ աշակերտի մը ըրաւ նոյն
հարցումը՝ ու ըսաւ, զքեզ ով
ստեղծեց . իմ մայրս, սլատասխա-
նեց սլգտիկը : Ի՞նչ, ըսաւ վերա-
տեսուչը, Աստուած՝ չստեղծե՞ց
զքեզ : Զիս չէ, հապա անիկայ
ստեղծեց, ըսաւ սլգտիկը՝ Սար-
գիսը ցուցնելով :

* * *

Հարուստ Զինաստանցի մը լսելով
որ եւրոպացիք՝ բժիշկներուն
հիւանդանալու ատեննին ստակ
կուտան, ըսաւ, անշուշտ ձեր
մէջը շատ հիւանդ պիտի գտնուի
եւ երկայն ատեն հիւանդացող-
ներ շատ պիտի ըլլան . ես չորս
բժիշկ ունիմ, որոնց շարաթական
կասլած եմ, բայց հիւանդացած
օրէս ստակնին կը կտրեմ՝ մինչեւ

որ նորէն առողջանամ. կարծեմ
ասիկայ աւելի խելացի ընթացք
մըն է :

* * *

Միմոսին մէկը պանդոկ մը եկաւ
ու ճաշելու ատեն պանդոկապետը
մօտենալով ընկերութիւն ընել
ուզեց եւ ուրիշ խօսակցութեանց
մէջ սկսաւ նաեւ իր տանը մկներ-
րուն շատութեան ու աներե-
սութեանը վրայ տրտնջալ : Շատ
գէշ, շատ գէշ, ըսաւ միմոսը,
դժբաղդութիւն, ինչ՝ պիտի ընես .
բայց ես դեղ մը ճար մը գիտեմ
զիրենք հալածելու, վերջէն կըտեմ
քեզի, թէ միտքս ձգելու չմոռնաս :
Միմոսը պանդոկէն երթալու որ
եղաւ՝ պանդոկապետը երկայն
բարակ ու սոսկալի հաշիւ մը
դրաւ առջեւը, միմոսը զարհուրիլ
մը ցցուց, բայց հանեց ստակը

տուաւ ու երթալու վրայ էր՝ մէյ
մալ սլանդոկապետին միտքն ինկաւ
անոր խոստացած մկներու դեղը
ու խնդրեց որ նոյնը զուրցէ : Աս
ինծի բերած հաշիւդ ցուցուր
իրենց , ըսաւ միմոսը , եւ քեզի
կը խոստանամ որ ամենքն ալ
անմիջապէս կը փախչին կերթան :

* * *

Վարպետին մէկը իր սիրելի
աշակերտներէն մէկը ուզեց ճաշի
հրաւիրել . բայց աշկերտը տունը
չգտնելով՝ դրան վրայ ասանկ
գրեց . այսօր իմ քովս ճաշի հըր-
աւիրուած ես : Աշկերտը տուն
գալով ու դրան վրայ գրուածը
կարդալով գնաց վարպետին քով
ու մէկտեղ ճաշեցին : Երկրորդ օրը
աշկերտը դարձեալ ճաշի եկաւ .
վարպետը զարմանալով հարցուց
Ո՞վ զքեզ այսօր ճաշի հրամցուց :

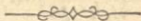
Դուն , ըսաւ աշկերտը , որովհետեւ
այսօր ալ տուն դարձած ատենս
դրան վրայ քու հրաւէրքդ կար-
դացի : Վարպետը ծիծաղեցաւ ու
անմիջապէս անոր դրան վրայի
դրածը աւրել տուաւ :

* * *

Մարդուն մէկը ընկերութեան
մը մէջ հաստատելու կը ջանար
որ երկիրը կ'ընդ չէ , ապա թէ ոչ
կըսէր , քաղելու ատեն միօրինակ
վեր ելլելու եւ կամ վար իջնալու
վրայ պիտի ըլլայինք : Այո , այն-
պէս է , հայր , ըսաւ պզտիկ աղ-
ջիկը՝ խօսքին մէջ նետուելով .
երէկ մօրս հետ հասակի վրայ
խօսելու ատեննիդ մեր առջեւը
կը տրտնջայիք՝ որ դուք միշտ
իջնալու վրայ էք ու կըսէիք որ
մենք երիտասարդներս միշտ
ելնելու վրայ ենք :

ՉՈՐՍ ԵՂԱՆԱԿՔ

Գարուն եւ հասարակաց . ի դեկտ. 8
Ամառ եւ արեւադարձ . ի սեպ. 11
Աշուն եւ հասարակաց . ի յունիս 9
Զմեռ եւ արեւադարձ . ի մարտի 9

ԱՄՍԱՄՈՒՏՔ ՎԱՐՉԱԿԱԼԱՅ .

Յունիվար Փետր. 15
Փետրվար մարտ 31
Մարտ իմն Փետրուար .
Ապրիլ , Մայիս 31

Մայիս , Յուլիս 70

Յուլիս , Փոյթ մ'ըներ եթէ չուցիս .

Յուլիս , Օգոստոս 25

Օգոստոս Ընտելներ . 70

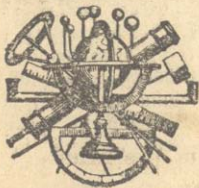
Սեպտեմբեր , կեցիր՝ թող գայ հոկ-
տեմբեր ,

Հոկտեմբեր մ'անապարտեր ,

Նոյեմբեր՝ հաշիւդ բեր ,

Իեկտեմբեր , առնելիք տալիք չէ

մնացած :

ՏՊԱԳՐԱՏՈՐԷ
ԵՒ
ԳՐԱՏՈՒՆ

ՆԵՐՍԷՍ Զ. ԱՐԱՄԵԱՆ

Կ. ՊՈՒԻՍ

Ակոբեան խան, քիւ 8, 9, 10, 11,

Տպագրութիւն ամէն տեսակ
գրեանց, Հայերէն, Թուրքերէն,
Ֆրանսերէն, Յունարէն, Ռուսերէն
եւ Պուլկարերէն լեզուաւ:

ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Տպագրուգիւն ամէն լեզուաւ .
Այցեւոմս, Նամակազրուխ, հարսա-
նեկան եւ այլ հրաւիրագիր, վկայա-
գիր, հաշուեցոյց, գանազան տոմսակ,
վանառականական եւ այլ քրտաբերա-
կան, գեղասիպ եւ պատկերագարդ
տպագրութիւնք եւ այլն եւ այլն չա-
փաւոր գիւներով:

ԵՍԱԳՆԿԵ յԱՎՈՓՈՇ ՔՆԿԿԹՎՈՍԵՆՈՍԿԻ ԿՈՒՆՈՔՈՒՍՅԱԼ

Հարիւր (100) հասը սասը (10) դրու

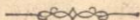
ԿՈՎԱՇԳԵՆԱՆՈՒ

ՆԿՎՎՈՒԹՅԱՆ ՆԱԿԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՆՈՔՈՒՍՅԱԼ
ՈՒՍՏԱՅԵՑ

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԱԼ Ի Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆԷ

ՔԵՐԱԿԱՆ ԿԱՄ ՄԱՆԿԱՆՑ ԳԻՐՔԸ .
— Բոլորովին նոր ոճով, 80 ի չափ
փոփոխոր պատկերներով զարդար-
ուած, Սոյն մանկանց առաջին
գիրքը, գերազանցած է իւր նման-
ները եւ փորձով հաստատուած
է թէ՛ ասկիցլաւ եւ խիստ գիւրու-
սոյց քերական մը՝ ցարդ չէ
հրատարակուած. գինը չափա-
զանց աժան, հատը 10 փարայ,
100 ը՛ 15 ղրուչ:

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ. մանկանց
երկրորդ գիրքը, 65 մեծ եւ փոքր
պատկերներով զարդարուած, սոյն
ընթերցանութեան գիրքը կը
պարունակէ մանկական երգեր,

կարճ հատուածներ, առականեր,
բարոյալից փոքրիկ սլատուութիւն-
ներ եւ առածներ: Դ. տպագ-
րութիւն, գին 2 դրուշ:

ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ ՀԱՅ ՏՂԱՅՈՑ.
Երրորդ գիրք ընթերցանութեան,
երկրորդ տպագրութիւն ճոխաց-
եալ եւ 120 սլատիկօք զարդար-
եալ կը բովանդակէ բարոյական
գեղեցիկ սլատուութիւններ, ո-
տանաւորներ, երգեր, առականեր,
ամենակարեւոր գիտելիքներ եւ
այլն: Սոյն գիրքն գնահատուած
է ծանօթ մանկավարժներէ եւ մի
տարւոյ մէջ արժանացած է կրկին
տպագրութեան, արժանի իւր
անուան եւ սխտանի ամեն հայ
ընտանիք:

ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ, բազմա-
սլատիկեր, Ե. տպագրութիւն:
Սոյն դասագիրքը կ'աւանդէ հին

եւ նոր կտակարանի պատմութիւնը
ըստ կարի ամփոփ եւ դիւրու-
սանելի եւ համաձայն վարդապե-
տութեան Հայաստանեայց Եկե-
ղեցւոյ :

Յարդ հրատարակեալ համա-
ռօտ Ս . Գրոց պատմութեան
հետ բաղդատելով, պիտի գտնեն
աւելի դասական եւ գինն խիստ
աժան՝ 100 փարայ :

ՀՍ.ՄԱՌՕՏ ՔԵՐՍ.ԿԱՆՈՒԹԻՒՆ կամ
ԲԱՆՍ.ԼԻ ԳՐՈՑ ԼԵՁՈՒԻ եւ ՇԱՐԱ-
ԴՐՈՒԹԵԱՆ. Ճոխ բացատրութեամբ
եւ գործնական հրահանգներով
կ'ուսուցանէ Հայ լեզուն այնպիսի
դիւրըմբռնելի եղանակաւ որ
ցարդ չէ հրատարակուած : Գինն
4 զրուշ (հրատարակելի) :

ԳԵՂԵՑԻԿ ԱՇԽԱՐՀ . Դ . գիրք
ընթերցանութեան . Ոսկեւնասե-
նիկի լրացուցիչ մասն է այնպիսի

Հահեկան բովանդակութեամբ որ
ամեն հայ տղայ պարտի կարգալ:
(հրատարակելի):

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵՋՈՒ . Ա . Տարի ,
երկասիրեաց Մ . Պ . Խորթու-
ճեան , ահա գործ մը որ պէտք
չը թողուր այլ եւս ուրիշ որ եւ է
դասագրքի , կարգալ գրել եւ
խօսիլ սովրելու համար : Գինն 4
դրուշ :

ՍՈՌՉԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ
ՄԱՐՄԵՍԱՐՁՈՒԹԻՒՆ , առանց
գործի , առանց կանանց եւ տղայոց
համար . 45 պատկերով , սոյն
մարմնամարզութիւնը պիտանի է
ազգային վարժարանաց եւ մանա-
ւանդ փոքր տղոց որոց վնասակար
են մարմնամարզական գործիքնե-
րով փորձեր ընել : Եւ անոնց
որք կուզեն իրենց կուրծքի և գլխի
ցաւն փարատել՝ շնչառութիւնը

զօրացնել, նեղ կուրծքի տախտակը
լայնցնել, նոր սկսած փշտկալից
թոքախտութիւնը եւ շնչարգելու-
թիւնը ու ասոր նման հիւանդու-
թիւնները փարատել, կուրծքի
եւ մէջքի գործարանները զօրա-
ցնել, մարսողութիւնը զօրացնել
շնչերակային արեան դանդաղու-
թիւն, թուլութիւն, որովայնի
ստէպ պնդութեան գիշերափոր-
ձութեան առաջքն առնել, թանջքի
եւ արիւնային բնական հոսման եւ
անդամալուծութեան մասին օգ-
տակար խրատներ եւ դարմաններ
ըսելը կարգացէք այս գիրքը եւ
ճշգիւ հետեւեցէք գերմանացի
բժիշկի խորհուրդներուն: գինն է
5 դրուշ:

Մարգարեան գրատան գր-
րու ցուցակները կը ղրկուին:

ԶԵԿՈՒՅՈՒՄ

Թղթասարով կարելի է յղել
ամեն սեսակ գիրք Կրօնա-
կան, Դասական, Պատմա-
կան եւ այլն, եթէ արժեզինք
թղթասարի ծախիւք կանխաւ
յղուին:

Թղթասարի ծախք կառ-
նուի 10 դրուէի գրքին 2 դրք:

